

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av arbetet med att främja
ett positivt skolklimat vid Ljungarumsskolan 7–9 i
Jönköpings kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Ljungarumsskolan 7–9. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska arbetet med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel där hela skolan involveras i arbetet, med fokus på årskurserna 7–9. Detta omfattar hur lärare och annan skolpersonal arbetar med att främja ett positivt skolklimat, och hur rektorn arbetar strategiskt för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Ljungarumsskolan 7–9 i följande utsträckning:

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar med att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Lärare och annan personal behöver utveckla ett kontinuerligt arbete där alla elever involveras i att främja ett positivt skolklimat genom samtal och reflektion samt genom aktiviteter som stärker gemenskapen på skolan.

Rektorns strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Rektorn arbetar i flera delar för att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområde finns

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att skapa samsyn om hur personalen ska bemöta elever och agera i olika situationer och miljöer på skolan, samt ge lärare och annan personal kompetensutveckling för

att personalen ska kunna omsätta dessa arbets- och förhållningssätt i praktiken.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2027-04-21 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån [det/de](#) identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2026:6431) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas lärares och annan skolpersonals arbete med att eleverna ska trivas och vara trygga i skolmiljön, under hela skoldagen. Det innefattar hur lärare och annan personal arbetar relationsfrämjande och i sitt ledarskap agerar tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande. Området inkluderar även hur personalen arbetar för att eleverna ska involveras så att de ges möjlighet att utveckla sin förståelse för vad ett positivt skolklimat innebär. Härtill granskas om det sker ett arbete, med gemensamma arbetssätt och aktiviteter, som utvecklar skolklimatet.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar med att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare och annan personal, elever, observationer av skolmiljön samt inkommen dokumentation.

Lärare och annan personal utövar ett tydligt och till stor del stöttande och omtänksamt ledarskap, men kvaliteten i det relationsskapande bemötandet varierar. Det finns en hög vuxennärvaro och många i personalen tar aktivt kontakt med elever, hälsar, samtalar och uppmärksammar elever som behöver stöd eller social kontakt. Exempelvis söker vuxna kontakt med elever som är ensamma eller befinner sig utanför undervisningen och

samtalar med och stöttar dem. Eleverna får också ett positivt mottagande på morgonen och personal finns tillgänglig under raster och i skolans gemensamma utrymmen. Det relationsskapande bemötandet är dock inte lika framträdande hos all personal. Det är särskilt tydligt hos personal som har ett uttalat relationsskapande uppdrag. Även om många vuxna tar kontakt och samtalar med elever utanför undervisningen finns det viss variation i hur aktivt och konsekvent det relationsskapande arbetet omsätts i praktiken. Variationen framträder bland annat vid de pedagogiska luncherna, där uppdraget omfattar såväl ordning som relationsskapande, men där personalen i olika utsträckning samtalar med och sitter tillsammans eleverna. Det finns också skillnader i hur väl bemötandet bidrar till tillit och förtroende. Det förekommer att elever inte förstår varför vuxna agerar som de gör och att elever avstår från att ta upp upplevd orättvisa eftersom de inte har förtroende för att personalen ska lyssna på dem och beakta deras åsikter.

Eleverna ges i vissa sammanhang möjlighet att samtala och reflektera kring frågor som rör bemötande, respekt och olikheter, men sådana möjligheter är begränsade och når inte alla elever återkommande. Alla elever deltar visserligen i en utbildningsinsats där frågor om bland annat kränkningar, mobbning och diskriminering behandlas. Insatsen består dock främst av information från personalen och ger eleverna begränsat utrymme att själva samtala och reflektera kring frågorna. För elever i en årskurs finns större möjlighet till delaktighet genom en annan utbildningsinsats, där eleverna tillsammans med personal deltar i dialoger och övningar om bland annat respekt, bemötande, acceptans och könsnormer. Därutöver genomför personal vid vissa tillfällen insatser i olika elevgrupper kring olika teman, exempelvis olikheter. Utöver dessa insatser finns få återkommande tillfällen för samtal och reflektion kring dessa frågor. Det finns schemalagd återkommande tid som kan användas för att arbeta med frågor om bland annat gemenskap och olikheter, men tiden används huvudsakligen till praktiska frågor och läxor eller till att hantera frågor utifrån situationer som uppstått. Samtal om bemötande, respekt och olikheter sker främst vid enstaka tillfällen eller när en aktuell situation ger anledning till det. Många elever känner att de kan vara sig själva på skolan och att det är accepterat att vara olika, men detta gäller inte alla. Det förekommer exempelvis negativa kommentarer och påhopp med koppling till klädsel och utseende samt rasistiska kommentarer.

Skolan har visserligen flera arbetssätt och aktiviteter som främjar gemenskap, men arbetet är i begränsad utsträckning inriktat på att skapa gemenskap mellan elever i olika klasser och årskurser. Det genomförs flera aktiviteter med syfte att skapa gemenskap och relationer mellan elever i samma klass och till viss del samma årskurs. Exempelvis genomförs friluftaktiviteter och andra schemabrytande aktiviteter med inslag av

samarbete, där elever från olika klasser inom samma årskurs möts. Vid sådana aktiviteter arbetar personalen också aktivt med att skapa relationer till eleverna och främja gemenskap mellan dem. För elever som är nya på skolan finns ett mer strukturerat arbete för att skapa trygghet och gemenskap i de nya grupperna, bland annat genom gemensamma aktiviteter och samarbetsövningar. Eleverna involveras också i planering och genomförande av vissa gemenskapsskapande aktiviteter genom elevrådet, exempelvis aktivitetsdagar och tävlingar. Dessa aktiviteter ger eleverna möjlighet till delaktighet och gemenskap men de riktas inte i första hand till att skapa relationer mellan elever i olika klasser och årskurser. Skolan har också skapat förutsättningar för spontana möten mellan elever i den dagliga verksamheten. I ett gemensamt uppehållsrum kan eleverna mötas kring exempelvis spel, biljard och skapande aktiviteter, samtidigt som personal finns tillgängliga under skoldagen och fångar upp elever som är ensamma. Det förekommer även att elever själva anordnar aktiviteter för andra elever, exempelvis en pingisturnering. Eleverna har också möjlighet att påverka skolmiljön och aktiviteter på skolan genom elevrådet, vilket bland annat har lett till inköp av spel och aktivitetsskapande material. Elever har kontakter över klassgränserna och gemenskapen är god i delar av verksamheten. Gemenskapen uppstår dock främst inom klasser och årskurser och genom spontana möten mellan elever. Samtidigt bidrar arbetet inte genomgående till gemenskap på skolan som helhet. Skolan har visserligen några återkommande traditioner, såsom konserter och firande, där olika elevgrupper bidrar med aktiviteter eller upplevelser för andra elever, men övervägande delen av de planerade aktiviteterna sker inom den egna klassen. Utöver de spontana möten som sker mellan elever i skolans gemensamma utrymmen finns få riktade aktiviteter som skapar möten mellan olika elevgrupper.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Lärare och annan personal behöver utveckla ett kontinuerligt arbete där alla elever involveras i att främja ett positivt skolklimat genom samtal och reflektion samt genom aktiviteter som stärker gemenskapen på skolan.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att alla elever visserligen tar del av insatser kring bemötande, respekt och olikheter, men de ges inte återkommande möjlighet att själva samtala och reflektera kring frågorna. För vissa elever finns större möjligheter att delta i dialoger och övningar, medan de insatser som omfattar alla elever i större utsträckning består av

information från personalen. Den tid som kan användas för främjande arbete kring exempelvis gemenskap och olikheter används huvudsakligen till andra frågor. Samtal om bemötande, respekt och olikheter sker därför främst vid enstaka tillfällen, i vissa årskurser eller när en situation uppstått. Samtidigt förekommer negativa kommentarer och påhopp med koppling till bland annat kläder, utseende och etnicitet. Skolan genomför flera aktiviteter som främjar gemenskap och skapar möjligheter för elever att mötas. Elever involveras i viss utsträckning i planering av aktiviteter och frågor som rör skolmiljön genom elevrådet. Samtidigt finns få riktade aktiviteter som skapar möten mellan olika elevgrupper och gemenskapen varierar på skolan. En vinst med att elever återkommande ges möjlighet att samtala, reflektera och vara delaktiga i frågor om bemötande, respekt, olikheter och gemenskap är att det kan bidra till ett mer positivt skolklimat och en starkare gemenskap på skolan.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärare och annan personal utvecklar former för ett kontinuerligt arbete där alla elever aktivt involveras i värdegrundsfrågor, såsom bemötande, respekt, olikheter och gemenskap. Arbetet bör ge eleverna återkommande möjligheter att samtala och reflektera kring vilket klimat som ska råda på skolan, vilka normer och förhållningssätt som bidrar till ett sådant klimat, hur de själva kan förstå och förhålla sig till dessa, och hur de själva kan bidra till detta.¹ Lärare och annan personal kan exempelvis utveckla de insatser och forum som redan finns så att elevernas aktiva delaktighet får större utrymme och frågor om exempelvis bemötande, respekt och olikheter behandlas återkommande. Lärare och annan personal behöver samtidigt planera och genomföra aktiviteter som ger elever från olika klasser och årskurser möjlighet att mötas, skapa relationer och utveckla en gemenskap på skolan. Arbetet bör också ge eleverna möjlighet att bidra till gemenskapen på skolan, exempelvis genom att de får vara delaktiga i att utveckla aktiviteter som skapar möten mellan olika elevgrupper. När elever ges möjlighet att påverka frågor som rör skolans klimat, gemenskap och verksamhet kan det bidra till ökad delaktighet, ansvarstagande och samhörighet på skolan.

¹ Skolverket (2022). *Skapa trygghet för lärande – om skolans arbete mot mobbning, trakasserier och kränkande behandling*. Stockholm: Skolverket. Kunskapsöversikten lyfter bland annat skolklimat, relationer och ett kontinuerligt utvecklingsarbete som centrala delar i skolans arbete mot kränkningar

Rektors strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas hur rektorn arbetar för att det ska finnas ett gemensamt arbete på skolövergripande nivå för att främja ett positivt skolklimat. Detta inkluderar även hur rektorn arbetar och tar ansvar för att lärare och annan personal på skolan utvecklar och förhåller sig till de gemensamma förhållningssätten.

Området inbegriper även att lärare och annan personal ska få vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt så att de kan omsätta dessa och verka för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn arbetar i flera delar för att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområde finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare och annan personal, samt inkommen dokumentation.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn leder och organiserar på många sätt arbetet för ett positivt skolklimat. Frågor om skolans klimat återkommer i rektorns dialog med personalen. Rektorn har tydliggjort att all personal förväntas ta ansvar för alla elever, bemöta dem med respekt och aktivt skapa goda relationer med dem. Det innebär exempelvis att personalen ska ta kontakt med elever som är ensamma och att eleverna ska kunna vända sig till alla vuxna på skolan. Elevernas trygghet är också ett prioriterat område i skolans utvecklingsarbete. Även arbetet med elevernas närvaro är prioriterat och följs upp av rektorn. En del i detta arbete är att skapa trygghet, trivsel och goda relationer till eleverna, både i och utanför klassrummet, så att eleverna känner sig välkomna till skolan och vill vara där. Rektorn har också i stor utsträckning anpassat organisationen och den fysiska miljön för att främja trygghet, trivsel och gemenskap under skoldagen, men möjligheter för elever att dra sig undan är små. Rektorn har organiserat arbetet så att eleverna möts av personal på morgonen som hälsar och ger eleverna stöd för att komma in i skoldagen. Rektorn ser till att det finns personal närvarande under raster och måltider genom uppdrag till lärare, annan personal samt genom personal med särskilda relationsskapande uppdrag. För att öka vuxennärvaron och skapa bättre överblick har rektorn flyttat uppehållsrummet till en mer central plats och placerat om skåpen. Rektorn har även utvecklat uppehållsrummet genom att utöka aktiviteterna och bemanningen. Vidare har rektorn låtit anpassa omklädningsrummen för att öka tryggheten och göra det möjligt för elever att byta om och

duscha enskilt. Samtidigt kvarstår behov av anpassningar i den fysiska miljön. Det saknas bland annat en välfungerande och tillgänglig plats där elever kan dra sig undan för lugn och ro och omklädningsrummen är fortfarande otrygga för vissa elever.

Rektorn arbetar för att skapa samsyn hos personalen om hur de ska bidra till ett positivt skolklimat, men de arbets- och förhållningssätt som har tydliggjorts får inte genomslag hos all personal. Rektorn involverar kontinuerligt personalen i samtal om skolans arbets- och förhållningssätt i olika forum. I dessa forum har rektorn tydliggjort förväntningar på hur personalen ska bemöta elever och hur de ska arbeta relationsskapande. Personalen har exempelvis diskuterat hur elever kan göras delaktiga, känna sig sedda och lyssnade på samt betydelsen av relationsskapande arbete för att elever ska vilja komma till skolan. Det finns också uttalade arbetssätt för hur personalen ska agera under bland annat raster och pedagogiska måltider samt hur tid för främjande värdegrundsarbete ska användas. Personalen har exempelvis diskuterat att rastvakter ska ta kontakt med elever som är ensamma samt ge stöd till elever som behöver tillbaka till undervisningen eller behöver komma i kontakt med annan personal. Det har också pratats om att uppdraget under pedagogiska måltider omfattar både ordning och relationsskapande. Samtidigt omsätts uppdragen på olika sätt. Under raster varierar det exempelvis om personalen aktivt interagerar med elever och det förekommer att uppdraget inte genomförs. Vid pedagogiska måltider varierar det i vilken utsträckning personalen sitter tillsammans och samtalar med eleverna. Tid som kan användas för främjande arbete kring bland annat gemenskap och värdegrund används istället i stor utsträckning till praktiska frågor, läxor eller till att hantera situationer som uppstått. Det finns också skillnader i hur personalen ser på och tar ansvar för det relationsskapande arbetet, och det förekommer att sådana situationer lämnas över till personal med särskilda uppdrag kring trygghet och relationer. Även om rektorn har skapat återkommande forum för att diskutera arbets- och förhållningssätt så visar granskningen att arbetet hittills inte varit tillräckligt för att skapa samsyn kring hur de ska omsättas i verksamheten. Rektorns uppföljning har i vissa delar bidragit till att synliggöra och hantera skillnader i personalens arbetssätt. Uppföljningen av det relationsskapande arbetet har exempelvis visat att personalen i olika utsträckning tar sig an uppdraget. Det har lett till organisatoriska förändringar för att öka personalens närhet till eleverna. Rektorn har däremot inte följt upp om uppdragen för raster, pedagogiska måltider samt det främjande värdegrundsarbetet genomförs på det sätt som är avsett.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Rektorn skapar till viss del förutsättningar för personalen att få stöd och kompetensutveckling, men insatserna möter inte alla de behov som finns i verksamheten. Personalen har tillgång till stöd i det dagliga arbetet från personal med särskild kompetens, exempelvis i värdegrundsarbete och gruppstärkande insatser. Det finns också rutiner för att introducera nyanställda i skolans arbets- och förhållningssätt. Nyanställda får en mentor och introduktionen följs upp med hjälp av en checklista, även om det finns exempel på att introduktionen inte genomförts som avsett. Personalen tar del av gemensamt material och diskuterar frågor som rör bland annat närvarofrämjande och relationskapande arbete samt hur elever kan göras delaktiga och hur elever kan göras sedda och lyssnade på. Personalen har också fått kompetensutveckling om bland annat hur de kan bemöta olämpliga uttalanden och kontroversiella frågor samt om antisemitism. Kompetensutvecklingen omfattar däremot inte fullt ut alla relevanta områden. Exempelvis har arbetet med att utveckla personalens ledarskap även utanför klassrummet bara omfattat delar av personalgruppen. Kompetensutvecklingen har inte heller haft ett bredare fokus på respekt för olikheter, trots att det i verksamheten finns behov av att stärka arbetet med frågor som rör hur människor bemöts utifrån exempelvis utseende, etnicitet och andra olikheter.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att skapa samsyn om hur lärare och annan personal ska bemöta elever och agera i olika situationer och miljöer på skolan, samt ge lärare och annan personal kompetensutveckling för att personalen ska kunna omsätta dessa arbets- och förhållningssätt i praktiken.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn visserligen har tydliggjort förväntningar på hur personalen ska bemöta elever och arbeta relationsskapande samt hur vissa uppdrag ska genomföras, men arbets- och förhållningssätt får inte genomslag hos all personal. Det varierar hur personalen omsätter dem i praktiken. Det gäller exempelvis arbetet under raster och pedagogiska måltider samt i det främjande värdegrundsarbetet. Rektorns uppföljning har inte omfattat arbetet under raster och pedagogiska måltider samt om det främjande värdegrundsarbetet genomförs på det sätt som är avsett. Det stöd, den vägledning och kompetensutveckling som personalen får omfattar inte fullt ut de områden

där det finns behov av att utveckla arbets- och förhållningssätten. En vinst med ett gemensamt förhållningssätt och en gemensam kunskapsbas är att det kan bidra till att arbetet blir mer samordnat och att personalen får en gemensam förståelse för hur arbetet ska bedrivas.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar arbetet med att skapa samsyn hos personalen om de arbets- och förhållningssätt som ska bidra till ett positivt skolklimat. Arbetet kan exempelvis innebära att personalen återkommande ges möjlighet att tillsammans diskutera och konkretisera vad arbets- och förhållningssätten innebär i olika delar av skoldagen. Detta kan med fördel genomföras i de forum som skolan redan erbjuder. Rektorn behöver också följa upp hur de överenskomna arbets- och förhållningssätten omsätts i praktiken. Det kan rektorn exempelvis göra både i individuella samtal som medarbetarsamtalet och i de redan befintliga forum där trivsel och trygghet avhandlas. Resultatet av uppföljningen kan användas för att synliggöra skillnader i personalens arbets- och förhållningssätt och som underlag för fortsatt utveckling. En förutsättning för arbetet är också att rektorn ger all personal möjlighet att utveckla kunskap om vad ett positivt skolklimat innebär och hur de tillsammans kan arbeta för att främja goda relationer och positiva sociala samspel under hela skoldagen. Återkommande gemensam kompetensutveckling inom bemötande, ledarskap och respekt för olikheter kan bidra till ökad samsyn kring varför de gemensamma arbets- och förhållningssätten är viktiga och hur de ska omsättas i det dagliga arbetet.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Larsson

Beslutsfattare

Signerat av: Maria Larsson

X Susanne Nordberg

Föredragande

Signerat av: Susanne Nordberg

I handläggningen av ärendet har även Lena Osvaldsson deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800)

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att i denna lag avses med

- **undervisning:** processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden, och

- **utbildning:** verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt denna lag inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna.

Av 5 kap. 3 § 1–2 st. skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Det ska på skolenheten bedrivas både ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero och ett arbete för att upprätthålla tryggheten och studieron. Huvudmannen ska säkerställa att arbetet bedrivs och rektorn ska ansvara för arbetet. .

Enligt förarbetena till skollagen främjas trygghet, liksom studiero, av tillitsfulla relationer, samsyn bland personalen, ett systematiskt arbete och en hög delaktighet av eleverna. Det är viktigt att arbetet för trygghet sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt samt att det inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det förebyggande arbetet omfattar ett aktivt arbete med att främja de normer och värden som ska präglade utbildningen, bland annat alla människors lika värde och respekt för

andra människors egenvärde samt jämställdhet (prop. 2021/22:160 s. 41 och 229).

Av 2 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Av 2 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Av 2 kap. 34 a § skollagen framgår bland annat att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, förståelse och medmänsklighet) framgår att ingen i skolan ska utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Dessutom ska eleven enligt grundskolans läroplan ((Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, god miljö för utveckling och lärande) möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Strävan ska vara att skapa de bästa betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling och även om personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet har skolan en viktig roll. Eleverna ska få kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan. Verksamheten ska präglas av omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling.

Vidare framgår det av läroplanen (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) att alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Granskningen genomförs i 38 skolor runt om i landet med inriktning på årskurserna 7–9, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Ljungarumsskolan 7–9 i Jönköpings kommun ingår i granskningen. Skolinspektionen besökte Ljungarumsskolan 7–9 den 16–17 september och en digital intervju med rektorn genomfördes den 18 september. Besöket genomfördes av utredarna Lena Osvaldsson och Susanne Nordberg.

Ljungarumsskolan 7–9 i Jönköpings kommun är en grundskola med cirka 470 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Tre observationer i skolmiljön
- Tre gruppintervjuer med elever
- Tre gruppintervjuer med lärare och annan skolpersonal
- En intervju med rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Officiell statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten/huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens huvudsakliga fokus riktar in sig mot arbetet för ett positivt skolklimat under skoldagen och på årskurserna 7–9. Ett positivt skolklimat innefattar bland annat positiva, omtänksamma och stöttande relationer mellan elever och mellan skolpersonal och elever. Detta för att eleverna ska uppleva skola som en trygg, säker och respektfull plats, samt att eleverna uppskattar och känner en samhörighet med skolan. I granskningen är fokus på skolornas främjande arbete. Det främjande arbetet hänger dock så nära ihop med det förebyggande att de är svåra att skilja åt. Med skolklimat avses utbildningen i sin helhet, det vill säga allt som sker under skoldagen inom verksamheten. Arbetet behöver inkludera hela skolan med både de faktiska platser som finns i skolmiljön och alla individer på skolan, som rektor och all skolpersonal. Det huvudsakliga fokuset i granskningen riktas mot hur man arbetar med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel utanför undervisningstiden och inte specifikt i skolämnen under skoldagen. Hur lärare och annan skolpersonal arbetar med klasserna, elevgrupper och klassklimat är ändå en så pass central del i skolornas arbete för att skapa trivsel och trygghet att det inte går att avgränsa bort helt. Även elevers perspektiv, hur elever involveras i relationsarbetet och hur de stärks i sin förmåga att verka för ett positivt skolklimat är en del av granskningen.

Granskningen syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel där hela skolan involveras i arbetet. Skolans arbete granskas i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier. För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

- 1. I vilken utsträckning arbetar lärare och annan skolpersonal med att främja ett positivt skolklimat?*
- 2. I vilken utsträckning arbetar rektorn strategiskt för att främja ett positivt skolklimat?*

Kvalitetskriterier

Ledarskap och relationsarbete

Lärare och annan skolpersonal utövar ett tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande ledarskap i syfte att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer under skoldagen; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Arbetet präglas av att det finns tydliga strategier och arbetssätt för hur eleverna ska involveras.

Lärare och annan skolpersonal arbetar medvetet utifrån skolans gemensamma förhållningssätt för att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn ansvarar för att, genom ett strategiskt arbete, skapa ett positivt skolklimat där hela skolan involveras.

Rektorn tar aktivt ansvar för att skolan utvecklar gemensamma förhållningssätt, som all skolpersonal tillämpar och förhåller sig till.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Lärare och annan skolpersonal ges vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt i arbetet med att främja ett positivt skolklimat.